

POKROK PUBL. CO.

vydává

POKROK ZÁPADU

a místní vydání

ve Crete, pro Saline okres, Nebraska; ve Schuyler a Clarkson, pro okres Colfax, Nebraska; ve Wilson, Kas, pro stát Kansas; ve Cedar Rapids, Ia., pro stát Iowa; v St. Paul a Minneapolis, Minn., pro stát Minnesota, a v Tynadall, S. D., pro stát South a North Dakotu.

PŘEDPLATNĚ:

Pro Spojené Státy \$2.50
Pro Kanadu \$3.00
Do Československé republiky \$3.80

Zásilky peněžní děje se pomocí peněžních poukázek Express Money Orders, bankovních poukázek (Bank Draft), anebo v registrovaném dopise.

Oznamujete-li své přestěhování, udejte starou i novou adresu.

Dopisy z kruhů čtenářstva uveřejňujeme ochotně. Musí být slušné, psané bez úmyslu někoho osobně poškoditi a podepsány plným jménem, ať již má býti v redakci utajeno, anebo v dopise uveřejněno.

VÁLKA A VOJÁCI NA SIBIRI

Sibir je geograficky vzato pojem, který si doposud Rusové sami nezelela přesně vymezili. Obecně nazývají se tak všechny ruské drásky v Asii, s výjimkou oblasti zaspaskeje, jižního a východního svahu Kavkazu a Turkestánu. Všecka ta ohromná plocha ostatní, které říkáme Sibir, a pro niž v Evropě nenajdeme vůbec poměrného měřítka, měří skoro 12 milionů čtverečních verst či 13 a půl milionu čtverečních kilometrů.

Všecka Rus do války zaujímala plochu více než 19 milionů čtver. verst, asijské Rusko je třikrát tak velké, jako Rusko evropské, a je samo o sobě větší ovšem než celá Evropa. Jednotlivé gubernie sibiřské jsou větší svým rozsahem než celé velké říše evropské. Tak samotná tobolská gubernie je větší (11 mil. čtver. verst) než bývalá říše německá, neokleštěná, a Francie dohromady. Téžto není kolik jen čísla a údajů, aby bylo zřejmo, co znamená, řekneme-li, že naše československá armáda na svém tažení z Ukrajiny r. 1918 — "zavjela Sibir", t. j. dobyla jí, podmanila si jí, vlastně nechtě, zcela nezávisle, ideálně, aby jí očištěla, vrátila původním majitelům Rusům, obnovila v ní pevný řád a porádek. Z ohromné části se jí to podařilo skvěle, a není její vinou, že Rusové sami nedovedli udržeti a ovládnouti, co jim Českoslováci zachránili a co jim dosud z velké části chrání, chráníce tím zároveň sebe, svoji existenci na tak dlouho než podaří se jim ať tak či onak se vrátiti domů, do osvozené vlasti, po níž všichni bez výjimky a bezměrně touží.

Jindy a jinde pokusím se vyložit soustavně a pragmaticky podle dat, získaných jednak z našich vojenských pramenů, jednak z pramenů ruských, neodvylých od omské vlády, jak se vyvíjely vojenské a politické události na Sibiru z války a po ní, jmenovitě od vystoupení našich vojenských částí na půdě sibiřské, a jak se ty poměry utvářily pod přímým vlivem českým, třebaže naše armáda si ukládala všemožnou rezervu, a pamětlivá rada Masarykovy, chránila se přímého zasahování do nich. Ale vliv nepřímý tu ať byl, velmi silný zčásti, a nemohl nebyti. Dnes chci jen řádkou čístie a poznámek osvětliti otázku, kterou mi mnozí kladli a kladou: mnohohli je na Sibiru vojska? Kolik Rusů tu stojí ve zbrani, kolik Českoslováků, jak a do jaké míry tu do konfliktů branných zasahovaly možnosti dohodové?

Mám po ruce důvěrné schéma, vydané anglickým generálním štábem o stavu v půli min. roku (k 30. červnu 1919). Schéma podává přehled sil obou stran, a odhaduje z něho vojenskou situaci takto: na východní frontě (sibiřské) atd. to dobohu pro 1., 2., 5., 3., a 4. rudé armády (boševické), čítající 130.000 mužů, celkem 155.000 Rusů (armády adm. Kolčáka) a 890 Angličanů. Na turkestánské frontě stála touz dobou proti 11.000 Rusů a 31.000 anglického vojska (Indi) rudá armáda, čítající 13.000 mužů vlastních a 40.000 Rusů, výhradně ze zajatců složené (Němci, Maďarí atd.). Tato převažala se brzy osvědčila, a Turkestán je dnes zcela v rukou ru-

dých (asi od půli července) a tím odříznuta Kolčakovým armádám ohromná zásobárna.

Dle těchto pramenů anglického formující se části v celé oblasti Sibiře měl Kolčák bezprostředně k dispozici ještě okrouhle 100.000. Semenovců (bídne pověsti vojenské) bylo 12.000. Českoslováků, nebujících vůbec na frontě, ale hájících trať Omsk-Irkutsk, bylo tou dobou 55.000. Japonců na Amurské dráze 9000, na Mandžurské dráze a na Zabajkalské rovněž po 9000 — celkem 27.000. Poláků, kteří se formovali v Novo-Nikolajevsku za účinné pomoci našich československých částí, bylo dle anglické zprávy 10.000, dle mých informací soukromých pouze asi 8.000. Američanů v přímorské oblasti (vlastně ve Vladivostoku pouze) 8250 mužů, na Zabajkalské dráze 1.500 mužů, celkem 9750, Rumunů (tehdy v Irkutsku pod velením Čecha plukovníka Kadlece) asi 3.000, Italů v Krasnojarsku 1.500, ve Vladivostoku pouze 200; Jihoslované v Tomsku 1.500, Francouzů v Čeljabinsku (nyní již dávno zabraném bolševiky) 1.100 mužů, Angličanů ve Vladivostoku 500, v Omsku 150 — celkem 650 mužů.

Celkem tedy bylo tou dobou na Sibiru asi 222.000 vojska, z toho Rusů 112.000, spojeneckých vojsk asi 110.000. Na straně bolševiků byla, podotýká výslovně situační zpráva anglická, ovidivná výhoda vnitřních operačních linií, a teritorium, které oni zaujímali, bylo hustěji obydleno. Naproti tomu armády Kolčakovy těšily se příznivé situaci, že spojení jim za bezpečovali tůl a tak ruské voje byly svobodny pro aktivní operace na frontách.

Od té doby situace se poněkud pozměnila, Italie i Francie svoje vojska ze Sibiře odvezly domů již téměř všechny. Armáda admirála Kolčáka tála jako jarní snůh vlnou bídne organizace zásobovací která je přímo zločinná, povážilme-li ohromná přirozená bohatství Sibiře. Ze naše vojska československá u porovnání s Rusy byla zásobována a všim potřebným opatřena (poměrně slabými náklady finančními) za daných poměrů přímo skvěle, svědčí jenom o znamenité organizaci vnitřní. Od bolševického července začaly pravidelné, bohužel malé transporty našich vojáků domů, po moři (po 900, nejvýš 1100 mužů). Do konce roku 1919 dopraveno tak domů okrouhle 10.000 mužů, především arci invalidů, tělesně slabších a starších ročníků. V zahájené akci lodní se úsilovně pokračuje, a možno-li přes všechna dosavadní zklamání se strany čtyřdohody společati na dané sliby, může být armáda celá doma do konce léta letošního.

V polovici září 1919 ještě problašoval ministr vojenství Spojených Států severoamerických Mr. Baker, že američtí vojáci nutně zůstanou v Sibiru, aby chránili sibiřskou železnici, a jejich setrvaní tam že je nutno z vázých důvodů vojenských i humanitních. Amicus Plato, magis amica veritas. Amerických vojáků v celé Sibiru bylo v tu dobu, dle vlastních údajů Mr. Bakera ve vojenské komisi kongresu ve Washingtoně, 8477. To se jistě shoduje: Ale ti všichni vojáci byli ve Vladivostoku a v nejbližší okoli Vladivostoku, a s ochranou sibiřské magistrály měli věru málo práce. Tu obstarávali výhradně Českoslováci a Japonci. Československá armáda měla tu a z části má dosud úkol nejobtížnější, chrániti úsek nejdelší a nejvíce ohrožený; od Irkutsku až do Omska, totiž celé Předbaikalské železniční.

Dle údajů téhož ministra Mr. Bakera koncem září na území sibiřském (a mandžurském) bylo japonských vojáků asi 60.000, československých 50.000 (něco málo přes to, dle mých informací asi 51.000). Američanů, jak již řečeno 8477. Angličanů 1423. Vladělo a Francouzů dohromady 1076. Když jsem já opouštěl Sibir, 20. října, tedy asi o měsíc později po tomto oficiálním výčtu, nebyl Ital na sibiřské půdě snad již ani jediný, a Francouzů tam zůstalo sotva 3-400. A právě začátkem října demobilisováno bylo dělostřelectvo francouzské, které dosud bylo v Krasnojarsku (byla tam i část československých vojáků), a přes Čínu se odebralo domů. — K tomu jen ještě poznámku: všechna drábna úrodnosti vojska na Sibiru formovala se ze zajatců pod ochranou našich částí a za jejich řízení.

České knihy možno si nyní opatřiti prostřednictvím našeho závodu!

Vydavatelé "Denniho a Nedělniho Pokroku," aby vyhověli přecetným přáním odběratelů, příznivců a vůbec všech krajanů, kteří touží po pěkně ušlechtilé české četbě, podnikli za tím účelem náležitě kroky.

Závod náš byl stále a zvláště v poslední době jest téměř zaplaven objednávkami na české knihy, které ovšem, nezabývá se knihkupectvím, nemohl vyřizovati. Konečně ale, aby se kruhu čtenářstva zavděčil, rozhodli se vydavatelé "Denniho a Nedělniho Pokroku" šádstem přecetných příznivců vyhověti. Navázali s jedním největším knihkupectvím spojení, tak že nyní jest jim možno poskytnouti všem krajanům, kteří po četbě pěkných knih touží, veskerou příležitost, aby si mohli české knihy opatřiti.

Z uvedeného seznamu můžete svůj výběr učiniti a po zaslaní obnosu, který jest při každé knize uveden a zároveň potvorné zahrnuje, budou vám žádané knihy pošou zasílány. Seznam divadelních her zasleme na požádání.

Table with 3 columns: Author/Title, Price, and Weight. Lists various books for sale, including 'Kriminal', 'Tricet roků', 'Videa', etc.

Objednávky z uvedeného zde seznamu s příloženým obnosem adresujte na: Pokrok Publishing Co., 1417-19 So. 13th Street, Omaha, Neb. Union Depot Postal Station.

Největší senasí vyvolala výpověď Simsova, učiněná před výpovědí minulé soboty, v níž tvrdil, že večer před odjezdem do Londýna, kam byl poslán za tím účelem, aby s anglickými veliteli vypracoval podrobné plány o americkém námořním spolupůsobení ve válece, bylo mu řečeno v námořním odboru: "Nenechte se Angličanům zaslepit. Neví našim úkolem, abychom za ně vytahovali kaštany z ohně. My bychom stejně bojovali proti Angličanům jako proti Němcům." To řekl dle Simsova výrok "jeden vysoký úředník". Sekretář Daniels popřel, že by učinil podobného prohlášení, jedná se tudíž asi o admirála Bensonu. Ve Washingtoně vyvolalo to nemalou senasí, zvláště když k tomu Sims ještě doložil, že po celý první rok války, co dlel v Londýně, dostalo se mu jen chabého příspěví se strany námořního odboru. Připomíná se, že mnozí vynikající důstojníci námořní jevíli vůči věci spojenecké podivnou vlažnost.

VYŠETŘOVÁNÍ NÁMOŘNÍHO ODBORU

Jest sice pravdou, že v dobách, kdy se blíží presidentská volba, vylouká se senasce ze všeho za tím účelem, aby se strana druhá poškodila, však proto píece vyšetřování, které se vede před senátním výborem na námořní záležitosti a které vyvolal admirál Sims svým bojem proti sekretáři Danielsovi, vyvolává senasí. Jak známo, Sims, za války včejní velitel amerického loďstva v evropských vodách, prohlásil, že nepřijme vyznamenání sekretářem nm uděleného, když Daniels zároveň neschválil všech jeho odporůčeni a neudělil vyznamenání důstojníkům, jim navrženým. Spor na pohled nepatrný vedl k vážným následkům a těžkým obviněním, která Sims před výborem učinil. Očekává se nyní zveřejně, jak na tato obvinění odpoví Daniels, až bude před výbor povolán. Republikánská většina vyšetřujícího výboru vidí ve věci té tak výhodnou zbraň volební, že bylo rozhodnuto požádati senát, aby rozšířil vyšetřování také na jiné věci, na způsob, jakým se válka v odboru námořním vedla. Bylo by to vyšetřování velmi rozsáhlé, přičemž by byl vyslýchán každý námořní důstojník, který měl s vedením války jakékoli spojení. Ačkoli Sims technicky bojuje proti sekretáři námořnictví Danielsovi, ví se, že je mu hlavně trnem v oku admirál Benson, který byl náčelníkem námořního štábu a je o něm známo, že byl odpůrcem Simsových plánů. Připomíná se, že sekretář Daniels odporučil, aby oba tyto muži byli stejně odměněni povýšením na admirály na doživotí, ale jmeoval Bensonu napřed, považuje jej jaksi za představeného Simsova. Jest známo, že Benson byl za války Danielsovou pravou rukou.

Simův výrok vyvolal domněni, že odbor války přímo pracoval do rukou německé propagandy, která chtěla americký lid postrašiti a dokázati mu, že vlastní nebezpečí německých ponorek leží v břehů amerických. Osamocená návštěva německé ponorky u břehů novanglických, kde bylo několik lodí potopeno, dala k tomu vřtanou záležiti. Vzdor tomu všichni námořní znaleci byli přesvědčeni, že ponorky možno jest porazit jenom tam, kde operují nejnebezpečněji, totiž u břehů evropských. Mezi dalšími jeho obviněními jest, že první čtyři měsíce, co byl v Londýně, byl mu přidělen jen jeden asistent a vzdor tomu se od něho očekávalo, že bude do Washingtonu posílati podrobné zprávy o celé námořní situaci, stejně jako říditi celé americké účastenství ve válece na moři. Dále, že úředníci ve Washingtoně chtěli říditi námořní strategii v Evropě, že se s Washingtonem vydávaly rozkazy lodím, jemu podřízeným, aniž mu byla o tom podána zpráva, že mu ani nebylo dovoleno, aby si sám vybral členy vlastního štábu, že odbor válečný zbytečně združoval a protahoval zřízení lodních průvodů pro lodě vojenské, systém to, který se osvědčil nejlepší zbraní proti německým ponorkám vůbec, a konečně, že vzdor všem těmto překážkám byl žádan sekretářem Danielsem a admirálem Bensonem, aby telegrafoval kongresu ujištění, že odbor námořní s ním v každém ohledu úplně spolupůsobí. Když přijel do Londýna, praví Sims, shledal, že americký odbor námořnictví nezná vážnost situace, bezpochyby následkem toho, že jeho výzvědná služba byla nedostatečná. V dobách těch německé ponorky zle řádily, potápěly lodě a překot a Němci blížili se uskutečnění svých plánů, ukončení válku vyhladovením Anglie a Francie. Do Washingtonu přšely dopise s problémy a naléháním, ale všechno bylo marné. To, co se dělo na počátku, dělo se také v dalších fších války, a Sims pozoroval, že je proti němu ve Washingtoně jakési spiknutí. Bude zajímavavo slyšet, co tomu

se bude dít. Washingtonští státníci nevěří ovšem každému Simsovu slovu a ponechávají si úsudek na dobu pozdější, až své stanovisko vysvětlí také Daniels a obvinění důstojníci z jeho okoli.

Simův výrok vyvolal domněni, že odbor války přímo pracoval do rukou německé propagandy, která chtěla americký lid postrašiti a dokázati mu, že vlastní nebezpečí německých ponorek leží v břehů amerických. Osamocená návštěva německé ponorky u břehů novanglických, kde bylo několik lodí potopeno, dala k tomu vřtanou záležiti. Vzdor tomu všichni námořní znaleci byli přesvědčeni, že ponorky možno jest porazit jenom tam, kde operují nejnebezpečněji, totiž u břehů evropských. Mezi dalšími jeho obviněními jest, že první čtyři měsíce, co byl v Londýně, byl mu přidělen jen jeden asistent a vzdor tomu se od něho očekávalo, že bude do Washingtonu posílati podrobné zprávy o celé námořní situaci, stejně jako říditi celé americké účastenství ve válece na moři. Dále, že úředníci ve Washingtoně chtěli říditi námořní strategii v Evropě, že se s Washingtonem vydávaly rozkazy lodím, jemu podřízeným, aniž mu byla o tom podána zpráva, že mu ani nebylo dovoleno, aby si sám vybral členy vlastního štábu, že odbor válečný zbytečně združoval a protahoval zřízení lodních průvodů pro lodě vojenské, systém to, který se osvědčil nejlepší zbraní proti německým ponorkám vůbec, a konečně, že vzdor všem těmto překážkám byl žádan sekretářem Danielsem a admirálem Bensonem, aby telegrafoval kongresu ujištění, že odbor námořní s ním v každém ohledu úplně spolupůsobí. Když přijel do Londýna, praví Sims, shledal, že americký odbor námořnictví nezná vážnost situace, bezpochyby následkem toho, že jeho výzvědná služba byla nedostatečná. V dobách těch německé ponorky zle řádily, potápěly lodě a překot a Němci blížili se uskutečnění svých plánů, ukončení válku vyhladovením Anglie a Francie. Do Washingtonu přšely dopise s problémy a naléháním, ale všechno bylo marné. To, co se dělo na počátku, dělo se také v dalších fších války, a Sims pozoroval, že je proti němu ve Washingtoně jakési spiknutí. Bude zajímavavo slyšet, co tomu

sekretář Daniels řekne. Každý spor má dvě strany a druhou stranu slyšet je zajisté nutno. Jedná-li se o nedbalost a nedorozumění či o zlý úmysl, teprve se ukáže.

VERDIGRE, NEB.

Dne 30. ledna 1920.

Přítomně máme u nás počasi krásné. Začátkem ledna napadlo trochu sněhu, ten ale brzy zmizel a pak bylo po celý měsíc pěkně.

V našem městečku a okoli lidé si stěžují na nachlazení a kašel, pokud však jest méně povědomo, tu pouze jeden pacient jest na lůžko nemocných upoután.

Zdejší český lékař má nyní značné starosti s pečováním o nemocné, jichž několik nalézá se v ošetřování v jeho nemocnici. Mezi nemocnými, jak sám jsem zjišťoval, nalézá se paní Hájková a paní Dvořáková, velice zručná ošetřovatelka, deera to dra. Clarka z Niobrary a deera p. Pishla z Se-shelville.

Operaci na zánět slepého střeva v minulých dnech, v nemocnici v Norfolk, podstoupil syn p. Ant. Houžvičky. Doufám, že stav nemocného se v brzku zlepšívá a že se nemocný opět zotaví.

Pan Ed. Kocina svoji farmu dal do nájmu a předsídl se s manželkou do městečka Niobrara na odpočinek, ježto jsou oba chrtavci.

Pan Vojtěch Jiráček má v úmyslu předsídliti se na nějaký čas do Wyomingu, kde ještě s jinými společníky zahájí práci s vřtáním olejové studně. Jest přáním, by ho štěstí provázelo, neboť p. Jiráček jest vskutku hodný muž a zaslouží si to!

Pan Ruda, bývalý zdejší osadník, přijel se podívat na zdejší své přátele a tu i mne bylo potěšením potrásti si pravici s dávnoým přítelem a dobrým společníkem.

Zdejší lékař, dr. Berger, přestěhuje se do Kansasu. — Jest dobře, že se sem předsídlil z Omahy znamenitý lékař dr. F. J. Káral, syn zlejších chvalibů známých manželů, p. J. Káralových, tak že nám nebrozí nedostatek dobrá lékařské péče. J. F. Kolář.